

Feedbackstatement Wijziging Nadere regeling gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft naar aanleiding van reacties op de consultatie in de periode 22 mei 2017 tot en met 3 juli 2017

PRIIPs Verordening, de introductie van het essentiële-
informatiedocument voor pensioenproducten en technische
aanpassing in verband met MiFID II

Publicatiedatum: 21-dec-2017

Autoriteit Financiële Markten

De AFM maakt zich sterk voor eerlijke en transparante financiële markten.

Als onafhankelijke gedragstoezichthouder dragen wij bij aan duurzaam financieel welzijn in Nederland.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
2.	Opmerkingen uit de consultatiereacties	5
2.1	Definities	5
2.2	Reclame-uitingen en andere onverplichte precontractuele informatie	6
2.3	Werkelijke en toekomstige rendementen	7
2.4	Essentiele-informatiedocument voor pensioenproducten	10
2.5	Jaarlijkse waarde-opgave	11
2.6	Algemene reacties	13

1. Inleiding

De AFM heeft in de periode van 22 mei 2017 tot en met 3 juli 2017 de aanpassing van de Nadere regeling gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (Nrgfo) geconsulteerd.

De aanleiding voor de wijziging van de Nrgfo is de verordening (EU) nr. 1286/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 26 november 2014 over essentiële-informatiedocumenten voor verpakte retailbeleggingsproducten en verzekeringsgebaseerde beleggingsproducten (PRIIP's) (PbEU 2014, L 352) en de introductie van het essentiële- informatiedocument voor pensioenproducten.

Daarnaast brengt het van kracht worden van MiFID II op 3 januari 2018 met zich mee dat er twee artikelen in de regeling moeten worden gewijzigd. Omdat deze wijzigingen geen grote impact hebben, is besloten deze aanpassingen niet te consulteren.

In totaal heeft de AFM vier reacties ontvangen. Een aantal reacties is voor de AFM aanleiding geweest haar voorstel te heroverwegen en tot aanpassing van de voorstelde regeling over te gaan. Dit geldt bijvoorbeeld ten aanzien van de kostentabel die opgenomen dient te worden in onverplichte geïndividualiseerde precontractuele informatie. De AFM bedankt alle indieners van een reactie voor de goede opmerkingen. In dit feedbackstatement wordt ingegaan op de opmerkingen die niet zijn overgenomen of die deels zijn overgenomen en door de AFM verder zijn uitgewerkt. De opmerkingen die volledig zijn overgenomen worden niet besproken.

2. Opmerkingen uit de consultatiereacties

De AFM heeft 4 reacties ontvangen, namelijk van:

1. Marketingbureau Fidicom (Fidicom)
2. Nederlandse Vereniging van Banken (NVB)
3. PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (PwC)
4. Verbond van Verzekeraars (het Verbond)

In dit hoofdstuk worden de verschillende reacties besproken aan de hand van de wijzigingen die zijn voorgesteld in de regeling.

2.1 Definities

Consultatiereactie Verbond van Verzekeraars (Het Verbond)

Het Verbond merkt op dat de definitie ‘complex beleggingsproduct’ in artikel 1:1 Nrgfo onduidelijk is ten aanzien van de verschillende soorten beleggingsverzekeringen. Het Verbond geeft aan dat onder het onderdeel ‘*verzekering met een beleggingscomponent*’, zoals in de definitie is opgenomen, tevens de traditionele levensverzekering met winstdeling valt. Volgens het Verbond kan deze onduidelijkheid leiden tot mogelijk niet bedoelde gevolgen voor de traditionele levensverzekering met winstdeling, bijvoorbeeld ten aanzien van de ‘*prestatiescenario’s in offertes*’ en ‘*de jaarlijkse waarde-opgave van de prognose*’.

De AFM leest in de reactie van het Verbond de vraag of de traditionele levensverzekering met winstdeling onder de definitie ‘*complex beleggingsproduct*’ valt. Onder deze definitie vallen alle complexe producten die tevens kwalificeren als een verpakt retailbeleggingsproduct (artikel 52, elfde lid, BGfo) of als een verzekering met een beleggingscomponent. Bij een levensverzekering met winstdeling is de waarde van de verzekering op de vervaldag of de afkoopwaarde, direct of indirect, blootgesteld aan marktfluctuaties en dus is de levensverzekering met winstdeling aan te merken als een verzekering met een beleggingscomponent. Ook is de levensverzekering aangemerkt als complex product zoals bedoeld in artikel 1 BGfo. De levensverzekering met winstdeling kwalificeert dus als een complex beleggingsproduct. Op de gevolgen van deze kwalificatie voor de onderwerpen die het Verbond noemt in haar reactie, wordt hieronder nader ingegaan.

2.2 Reclame-uitingen en andere onverplichte precontractuele informatie

2.2.1 Consultatiereactie het Verbond

Het Verbond reageert op de voorgestelde aanpassing van artikel 2:4, derde lid, Nrgfo. Het Verbond legt uit dat dit artikel voorschrijft dat informatie over kosten, zoals bedoeld in artikel 52, vijfde en zesde lid, BGfo, wordt verstrekt conform de tabel 'kosten in de loop van de tijd' zoals beschreven in artikel 5, tweede lid, van de gedelegeerde verordening essentiële-informatiedocumenten¹. Een belangrijk kenmerk van de tabel, volgens het Verbond, is dat niet alleen een kostenoverzicht wordt gegeven over de gehele verzekeringsduur, maar ook op een aantal tijdstippen tijdens de looptijd van de verzekering.

De bovengenoemde BGfo-artikelen staan in het hoofdstuk over reclame-uitingen en onverplichte precontractuele informatie. Het Verbond geeft aan dat artikel 2:4 Nrgfo niet beperkt is tot alleen reclame-uitingen en onverplichte precontractuele informatie. De toelichting bij het consultatiedocument (onder E en F) is volgens het Verbond eveneens niet duidelijk over de vraag of de weergave van kosten conform de opzet in de verordening (EU) 1286/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 26 november 2014 over essentiële-informatiedocumenten voor verpakte retailbeleggingsproducten en verzekeringsgebaseerde beleggingsproducten (PRIIPs-verordening) ook betrekking heeft op de gepersonaliseerde informatie in offertes. Het lijkt in ieder geval te conflicteren met de andere artikelen in het BGfo die de verplichte precontractuele informatie voor de weergave van kosten omschrijven. Voor beleggingsverzekeringen is dat artikel 60, eerste lid, onderdeel I, BGfo en voor (onder andere) de overige levensverzekeringen artikel 59a BGfo. Deze artikelen zijn met invoering van de PRIIPs-verordening niet gewijzigd.

Gewenst is daarom te verduidelijken dat artikel 2:4, derde lid, Nrgfo niet gericht is op de geïndividualiseerde offertes, maar alleen betrekking heeft op reclame-uitingen en onverplichte precontractuele informatie. Een eventuele toepassing in offertes werkt kostenverhogend en past in dit stadium niet binnen een realistische implementatietermijn voor 1 januari 2018.

De AFM benadrukt dat artikel 2:4, derde lid, Nrgfo een uitwerking is van artikel 52, vijfde en zesde lid, BGfo en betrekking heeft op alle onverplichte precontractuele informatie waar rendementen in getoond worden. Wanneer er rendementen getoond worden, anders dan in een reclame-uiting via radio of televisie, dan moet ingevolge het vijfde lid van artikel 52 BGfo daarbij informatie over de belangrijkste kosten en risico's verstrekt worden. Uit de Nota van Toelichting² bij artikel 52 BGfo blijkt dat met onverplichte precontractuele informatie, anders dan het Verbond stelt, juist

¹ Gedelegeerde verordening (EU) 2017/653 van de Commissie van 8 maart 2017 tot aanvulling van Verordening (EU) nr. 1286/2014 van het Europees Parlement en de Raad over essentiële-informatiedocumenten voor verpakte retailbeleggingsproducten en verzekeringsgebaseerde beleggingsproducten (PRIIPs) door de vaststelling van technische reguleringsnormen voor de presentatie, de inhoud, de evaluatie en de herziening van essentiële-informatiedocumenten en de voorwaarden voor het voldoen aan het vereiste om dergelijke documenten te verstrekken (PbEU 2014, L 352/1).

² Stb. 2006, 520, p. 195-196: *Het eerste, tweede, derde en zesde lid bevatten bijzondere regels voor verschillende soorten reclame-uitingen. Het vierde, vijfde en zevende lid hebben een bredere reikwijdte en bevatten regels voor alle soorten van "onverplichte" informatieverstrekking door de financiële onderneming in de precontractuele fase. Dit betreft niet alleen reclame-uitingen, maar ook materiaal dat geen (overwegend) wervend karakter heeft, zoals een offerte.*

ook offertes worden bedoeld. Uit artikel 60, eerste lid, onderdeel I, BGfo en artikel 59a, BGfo volgt dat aan een cliënt voor het tot stand komen van de overeenkomst diverse gespecificeerde informatie over de kosten verstrekt dient te worden. In artikel 52 BGfo is dus specifiek opgenomen waar en wanneer informatie over de belangrijkste kosten verstrekt moet worden en in de artikelen 59a en 60 BGfo staan de verschillende kosten centraal. De kostentabel die is voorgeschreven in het derde lid van artikel 2:4 Nrgfo is een algemene kostentabel die betrekking heeft op het aangeboden product. De AFM volgt het Verbond dat het niet wenselijk is om deze algemene kostentabel op te nemen in een geïndividualiseerde offerte die is toegespitst op een specifieke potentiële retailbelegger waar ook geïndividualiseerde rendementen getoond worden. De AFM past hierop de wijzigingstekst van de Nrgfo aan. Wanneer het een op een specifieke cliënt toegespitst document betreft zal de verplichting voor het opnemen van deze algemene kostentabel niet meer gelden, mits in het betreffende document wel de kosten, als bedoeld in de artikelen 59a of 60 BGfo, worden opgenomen toegespitst op die potentiële retailbelegger. Op grond van artikel 52 BGfo blijft immers de verplichting bestaan dat wanneer een financiële onderneming voorafgaand aan de totstandkoming van een overeenkomst informatie verstrekt over een werkelijk of toekomstig rendement, bijvoorbeeld in een offerte, zij daarbij ook informatie over de belangrijkste kosten en risico's verstrekt.

2.2.2 Consultatiereactie Marketingbureau Fidicom

Marketingbureau Fidicom (Fidicom) stelt voor om een kleurcode toe te kennen aan de kleur 'rood' waarin de risico-indicator in schriftelijke reclame-uitingen opgesteld kan worden (dit mag ook in zwart).

De AFM benadrukt dat het artikel inhoudelijk niet is gewijzigd. In de consultatietekst wordt enkel voorgesteld om de technische aspecten van de risico-indicator in een apart artikel, namelijk artikel 2:3a Nrgfo, op te nemen. Het doel van de risico-indicator is dat deze dusdanig opvalt, zodat dat een consument hem waarneemt. De specifieke kleur rood maakt voor dit doel, naar het oordeel van de AFM, geen verschil.

2.3 Werkelijke en toekomstige rendementen

2.3.1. Consultatiereactie Fidicom

Fidicom vraagt met welk percentage opgerent mag worden als bedoeld in de volgende zin van artikel 2:4, eerste lid, sub e, Nrgfo: *'worden de rendementscijfers gepresenteerd in procenten waardeverandering van het product, rekening houdend met de distributies aan aandeelhouders of deelnemers in de betreffende periode(s) waarbij die distributies mogen worden opgerent naar het einde van het boekjaar of de periode.'*

De aanbieder van het product is het beste in staat een reëel percentage vast te stellen waartegen distributies aan aandeelhouders of deelnemers kunnen worden opgerent naar het einde van het boekjaar of de periode. De AFM kan zich echter voorstellen dat hiervoor wordt aangesloten bij het rendementscijfer van het betreffende boekjaar of periode.

2.3.2 Consultatiereactie PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (PWC)

PwC reageert op artikel 2:4, eerste lid, sub f, Nrgfo. In dit artikel worden termen als 'representatief' en 'objectief meetbaar' gebruikt. PwC geeft aan dat deze criteria niet duidelijk genoeg omschreven zijn. Zij adviseert om zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, meer objectieve criteria op te nemen in de Nrgfo, zoals de te hanteren eenduidige data ten aanzien van de gesimuleerde rendementscijfers, zodat accountantsorganisaties weten waaraan zij moeten toetsen.

De tekst van artikel 2:4, eerste lid, sub f, Nrgfo is afgeleid van artikel 2:5, sub g, Nrgfo. Artikel 2:5 Nrgfo bepaalt al langer hoe omgegaan dient te worden met werkelijke rendementscijfers in reclame-uitingen van een beheerder van een beleggingsinstelling of icbe. Een verdere invulling van 'objectief meetbaar' en 'representatief' ten aanzien van het simuleren van werkelijke rendementen is in de huidige praktijk niet nodig gebleken en ook nu zal de AFM deze criteria niet verder invullen. De financiële onderneming, die de informatie opstelt waar de gesimuleerde werkelijke rendementen in getoond worden, dient zelf invulling te geven aan deze criteria waarbij een deskundige deze simulatie beoordeelt.

2.3.3 Consultatiereactie Nederlandse Vereniging van Banken (NVB)

De NVB geeft aan dat het consultatievoorstel regels bevat die bedoeld lijken te zijn voor alle onder PRIIPs vallende producten. Volgens de NVB zorgt dit voor aanvullende nationale regels bovenop de Europese PRIIPs- verordening. Deze voorgestelde regels doen afbreuk aan de doelstelling van één interne Europese markt en specifiek de Europese Kapitaalmarktenunie. Aanvullende regelgeving betreft volgens de NVB met name de voorgestelde aanpassing van de (reclame)regels, zoals deze nu gelden voor complexe producten waarvoor thans een financiële bijsluiter moet worden vervaardigd. Dit betreft onder meer de vermelding van de risico-indicator en de wijze waarop informatie moet worden gegeven over rendementen, waaronder de verplichting om in geval van gesimuleerde toekomstige rendementen de berekening hiervan door een registeraccountant te laten certificeren (het voorgestelde artikel 2:4 lid 1 sub f, Nrgfo). De NVB heeft hier de volgende specifieke opmerkingen over:

- Het nieuw voorgestelde artikel 2:4, eerste lid, sub f, Nrgfo verplicht tot het door een registeraccountant laten certificeren van gesimuleerde rendementscijfers. Volgens de NVB kan gesteld worden dat de op grond van PRIIPs op te nemen performance scenario's als gesimuleerde rendementscijfers zullen moeten worden aangemerkt. Deze verplichting zal volgens de NVB op gespannen voet staan met de verplichting om het essentiële-informatiedocument (eid) op een doorlopende basis te actualiseren. Het voldoen aan deze verplichting vereist een korte doorlooptijd. Hiermee verdraagt zich niet hierop eerst een accountantsverklaring te verkrijgen, zo stelt de NVB.
- Op basis van het voorgestelde artikel 2:4, eerste lid, sub f, Nrgfo wordt bij de informatie over het werkelijke rendement melding gemaakt van het feit dat gebruik is gemaakt van een simulatie. De NVB geeft aan dat dit altijd het geval zal zijn, omdat de PRIIPs-regelgeving aangeeft dat gebruik gemaakt moet worden van een simulatie met minimaal

10.000 trekkingen en de PRIIPs-methodiek gebruikt moet worden bij precontractuele informatie zoals offertes. Het door een registeraccountant laten certificeren voegt volgens de NVB op dit punt niets toe.

De NVB geeft terecht aan dat het consultatievoorstel aanvullende regels stelt voor PRIIPs die tevens kwalificeren als een complex product. Echter, anders dan de NVB stelt, doen deze regels geen afbreuk aan de doelstelling van één interne Europese markt. De PRIIPs-verordening stelt namelijk alleen regels ten aanzien van het Eid en geen regels ten aanzien van reclame-uitingen. Nationaal kunnen er wel regels gesteld worden ten aanzien van andere onderwerpen zoals de regels opgenomen in het BGfo over reclame-uitingen. Voor complexe producten geldt nu bijvoorbeeld op grond van artikel 52 BGfo al de verplichting om een risico-indicator op te nemen in reclame-uitingen. Om de risico-indicator aan te laten sluiten bij de risico-indicator uit het Eid is de invulling daarvan in de Nrgfo gelijk getrokken.

De AFM leidt uit de reactie van de NVB op artikel 2:4, eerste lid, Nrgfo, enige verwarring af over de reikwijdte. Het gehele eerste lid van artikel 2:4 Nrgfo ziet op *werkelijke* rendementen en niet op *toekomstige* rendementen. Indien een financiële onderneming in haar onverplichte precontractuele informatie toekomstige rendementen wil tonen dan dienen deze rendementen inderdaad op basis van de PRIIPs-methodiek berekend te worden (op grond van artikel 2:4, tweede lid, Nrgfo). Echter, voor gesimuleerde werkelijke rendementen (simulaties naar het verleden toe en niet naar de toekomst), bijvoorbeeld wanneer er geen gerealiseerde rendementscijfers over een voldoende lange periode beschikbaar zijn, schrijft de AFM geen methodiek voor, anders dan dat zij van de financiële onderneming vraagt om gebruik te maken van een simulatie die rekenkundig juist, objectief meetbaar en representatief is.

2.3.4 Consultatiereactie het Verbond

Het Verbond reageert ook op artikel 2:4, tweede lid, Nrgfo. Uit dit artikel volgt volgens het Verbond dat toekomstscenario's (voorbeeldkapitalen) ook in offertes berekend moeten worden volgens de scenarioberekeningen van de gedelegeerde PRIIPs-Verordening.

Het Verbond legt uit dat een traditionele levensverzekering met winstdeling behandelen als een beleggingsverzekering een geforceerde toepassing van alle regelgeving vraagt. Deze behandeling voor de ontwikkeling van een scenariodoorrekening in een afzonderlijk essentiële-informatiedocument is daarbij van een heel andere orde dan inpassing van scenariodoorrekening in een offertesysteem. Dit zorgt voor een toename in de reken capaciteit, vereist andere IT-oplossingen en is kostenverhogend. Een mogelijke oplossing voor de traditionele levensverzekering is dat het rendementsgetal (of een paar rendementsgetallen) wordt aangeleverd op basis van de scenarioberekeningen voor de traditionele levensverzekering met winstdeling. Hiermee kan dan weer een voorbeeldkapitaal berekend worden dat sterk aansluit op de huidige situatie en dat past bij de scenario's die beschreven staan in de gedelegeerde PRIIPs-verordening. Dit geniet de voorkeur van het Verbond.

De AFM realiseert zich dat het doorrekenen van scenario's voor derdepijlerpensioenproducten ten behoeve van gepersonaliseerde informatie, die voor de berekening van de verschillende scenario's gebruik moeten maken van de methodologie voor categorie 3 PRIIPs, extra reken capaciteit vergt. Omdat offertes zijn afgestemd op de individuele situatie van de retailbelegger en de kenmerken van het specifieke product, zal er immers voor elke retailbelegger een individuele Monte Carlo simulatie met minimaal 10.000 scenario's moeten worden uitgevoerd. De AFM ziet daarom voor deze producten een mogelijkheid om af te wijken van de PRIIPs-rekenmethode bij het vaststellen van de voorbeeldkapitalen in geïndividualiseerde informatieverstrekking, met name voor offertes en de jaarlijkse waarde-opgave voor beleggingsverzekeringen. Hiervoor kan gebruik worden gemaakt van de methode zoals beschreven in bijlage 14 van de Nrgfo. In de definitieve tekst is het artikel aangepast.

2.4 Essentiële-informatiedocument voor pensioenproducten

2.4.1. Consultatiereactie NVB

De NVB heeft verschillende opmerkingen ten aanzien van het essentiële-informatiedocument voor pensioenproducten. Deze opmerkingen gaan vooral over de reikwijdte van de definitie 'derdepijlerpensioenproducten'. De NVB geeft aan er vanuit te gaan dat in de Nrgfo zal worden aangesloten bij de definitie van 'derdepijlerpensioenproduct', zoals opgenomen in het onlangs ter consultatie voorgelegde Besluit implementatie verordening essentiële informatiedocumenten. Hieruit blijkt dat het essentiële-informatiedocument voor pensioenproducten uitsluitend ziet op producten met een beleggingscomponent. De NVB adviseert dit in de toelichting te verduidelijken.

Daarnaast merkt de NVB op dat in de consultatietekst voor wat betreft de toepasselijkheid van de verplichting tot het opstellen van het essentiële-informatiedocument voor pensioenproducten niet wordt aangesloten bij de reikwijdte van de PRIIPs-verordening. Dit betekent volgens de NVB dat voor alle derdepijlerpensioenproducten, ongeacht of zij als een PRIIP kwalificeren, een verplichting tot het opstellen van een essentieel informatiedocument ontstaat. Om deze onwenselijke situatie te voorkomen stelt de NVB een gewijzigde definitie van 'derdepijlerpensioenproducten' voor die zoveel mogelijk aansluit bij de uitleg van 'PRIIP' onder de PRIIPs-verordening. De NVB stelt de volgende definitie voor: *'een verpakt retail-en verzekeringsgebaseerd beleggingsproduct, zoals gedefinieerd in de gedelegeerde verordening essentiële-informatiedocumenten, die fiscaal gefaciliteerd is en niet voortkomt uit een arbeidsrechtelijke overeenkomst en waarop de Pensioenwet, de Wet Bpf 2000 en de Wet verplichte beroepspensioenregeling niet van toepassing zijn, met als doel het genereren van pensioeninkomen voor de consument.'*

Tot slot geeft de NVB aan dat in de toelichting bij de wijzigingen staat dat er voor derdepijlerpensioenproducten de verplichting wordt geïntroduceerd om een informatiedocument op te stellen. Om verwarring te voorkomen zou het volgens de NVB dan ook beter zijn om te spreken over het 'essentiële informatiedocument voor derdepijlerpensioenproducten' in plaats van het 'essentiële informatiedocument voor pensioenproducten'.

De AFM benadrukt dat de artikelen 3:1 en 3:2 Nrgfo een uitwerking zijn van artikel 66, derde lid, BGfo. In dit artikel is bepaald dat de AFM regels stelt met betrekking tot de wijze waarop informatie in het essentiële-informatiedocument voor pensioenproducten wordt opgenomen of wordt berekend.

In het BGfo zijn de definities van ‘derdepijlerpensioenproducten’ en ‘essentiële-informatiedocument voor pensioenproducten’ opgenomen. De Nrgfo volgt deze terminologie. Uit deze definities en de artikelen 65a en 66 BGfo volgt dat het essentiële-informatiedocument voor pensioenproducten alleen opgesteld hoeft te worden voor derdepijlerpensioenproducten. Deze derdepijlerpensioenproducten vertonen qua structuur, werking en te realiseren doel grote gelijkenis met de producten die onder het toepassingsbereik van de PRIIPs-Verordening vallen. Volgens de definitie in het BGfo kwalificeren immers alleen pensioenproducten met een *beleggingscomponent* als een derdepijlerpensioenproduct. Voor de volledigheid merkt de AFM op dat voor pensioenproducten die niet kwalificeren als een derdepijlerpensioenproduct de verplichting om het essentiële-informatiedocument op te stellen niet geldt.

2.4.2 Consultatiereactie het Verbond

Het Verbond geeft aan dat in het opschrift van hoofdstuk 3 Nrgfo ‘derdepijlerpensioenproducten’ zou moeten staan in plaats van ‘pensioenproducten’.

De AFM benadrukt dat het opschrift van hoofdstuk 3 Nrgfo is gebaseerd op de bepalingen omtrent het essentiële-informatiedocument voor pensioenproducten zoals gedefinieerd in het BGfo. In het Besluit is gekozen voor de term ‘pensioenproducten’ waardoor deze term ook terugkomt in het opschrift van hoofdstuk 3 Nrgfo.

2.5 Jaarlijkse waarde-opgave

2.5.1 Consultatiereactie het Verbond

Het Verbond stelt vragen over de reikwijdte van artikel 3:9 Nrgfo. Het Verbond geeft aan dat ingevolge artikel 3:9 Nrgfo de jaarlijkse prognose-opgave berekend moet worden en verwijst naar artikel 73, eerste lid, aanhef en onderdeel f, BGfo. In het BGfo gaat het expliciet over uitkeringen uitgedrukt in rechten van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe. Artikel 3:9 van de Nrgfo lijkt daarmee niets te willen zeggen over andere verzekeringen die onder de PRIIP's-verordening vallen, zoals de traditionele levensverzekering met winstdeling. In de toelichting in de Nrgfo-consultatie onder letter L wordt echter wel gesproken over de prestatiescenario's die getoond moeten worden in de jaarlijkse prognose van het eindkapitaal van ‘verzekeringen met een beleggingscomponent’. Dat is een ruimere categorie dan levensverzekeringen waarbij de uitkering wordt uitgedrukt in rechten van deelneming in een beleggingsinstelling of icbe.

Onduidelijk is derhalve voor het Verbond of de Nrgfo ook regels stelt voor de jaarlijkse prognose-opgave van de traditionele levensverzekering met winstdeling. Opgave van (geactualiseerde) inzichten in de winstdeling, bijvoorbeeld door opgave van voorbeeldkapitalen, vindt nu plaats op

basis van zelfregulering van het Verbond. Deze zelfregulering is wat dit onderdeel betreft een nadere uitwerking van artikel 73, eerste lid, onderdeel d, BGfo.

Het Verbond heeft tevens gereageerd op de consultatie Besluit implementatie verordening essentiële-informatiedocument van het Ministerie van Financiën. Omdat deze reactie betrekking heeft op de wijze van berekenen van voorbeeldkapitalen in de jaarlijkse waarde-opgave bij beleggingsverzekeringen, wordt deze reactie van het Verbond eveneens in dit feedbackstatement behandeld.

Het Verbond legt uit dat bij beleggingsverzekeringen categorie 3 PRIIPs voor de bepaling van voorbeeldkapitalen in de jaarlijkse waarde-opgave tenminste 10.000 scenario's van de hele verzekering moeten worden doorgerekend. Dit zorgt volgens het Verbond voor een enorme toename in rekencapaciteit, vereist andere IT-oplossingen en leidt tot een grote toename in kosten omdat op dit moment slechts twee of drie berekeningen worden gemaakt die op de jaarlijkse klantinformatie worden vermeld. Het Verbond stelt een mogelijk alternatief voor. Zij stelt voor om het rendementgetal (of een paar rendementgetallen) aan te leveren op basis van 10.000 scenario's waarmee dan vervolgens door de verzekeringsadministratie weer enkele voorbeeldkapitalen worden berekend. Het Verbond stelt dat verzekeraars daarmee aan kunnen sluiten op de huidige situatie waardoor de kosten beperkt blijven.

De onduidelijkheid die bij het Verbond heerst, neemt de AFM graag weg. Artikel 3:9 Nrgfo is enkel bedoeld om invulling te geven aan de berekeningen die gebruikt dienen te worden in de jaarlijkse-waardeopgave bij levensverzekeringen waarbij de uitkering wordt uitgedrukt in rechten van deelneming zoals bedoeld in artikel 73, eerste lid, sub f, BGfo. Dit betreft dus niet de traditionele levensverzekering met winstdeling.

Het Verbond stelt een alternatieve methodiek voor van de berekening van de voorbeeldkapitalen in de jaarlijkse waarde-opgave en offertes (zie paragraaf 3) voor de beleggingsverzekeringen categorie 3 PRIIPs. Voor dit type product wordt voorgeschreven dat de voorbeeldkapitalen in de jaarlijkse waarde-opgave op basis van een Monte Carlo simulatie met ten minste 10.000 scenario's moeten worden berekend. Voor de jaarlijkse waarde-opgave, maar ook de offertes, geldt dat deze documenten zijn afgestemd op de individuele situatie van de retailbelegger en kenmerken van het specifieke product. Daarom zal de aanbieder ten behoeve van de berekening van de rendementsgetallen voor elke klant een individuele simulatie met tenminste 10.000 scenario's moeten uitvoeren.

De AFM is zich ervan bewust dat het doorrekenen van scenario's voor derdepijlerpensioenproducten met een beleggingscomponent ten behoeve van gepersonaliseerde informatieverstrekking, die voor de berekening van de verschillende scenario's gebruik moeten maken van de rekenmethode voor categorie 3 PRIIPs, rekencapaciteit vergt en mogelijk aanzienlijke additionele kosten met zich meebrengt. Daarom kan de AFM zich vinden in het voorstel van het Verbond om voor gepersonaliseerde informatieverstrekking zoals de jaarlijkse waarde-opgave en offertes voor de derdepijlerpensioenproducten, die voor de berekening van de verschillende scenario's gebruik moeten maken van de rekenmethode voor categorie 3 PRIIPs, af te wijken van de PRIIPs-methodologie en te kiezen voor een gesimplificeerde/aangepaste methode. Deze methode is beschreven in bijlage 14 van de Nrgfo.

Hierbij kan de aanbieder een aantal standaardproducten doorrekenen op basis van de voorgeschreven methodiek in de gedelegeerde verordening essentiële-informatiedocumenten. De uitkomsten van deze berekening en de rendementen van de verschillende scenario's per (standaard)product, kunnen worden gebruikt bij de berekening van de rendementscijfers voor de individuele offertes en jaarlijkse waarde-opgaven van vergelijkbare producten. Hierbij is het uiteraard wel van belang dat de producten onder meer qua (initiële en periodieke) inleg, specifieke kenmerken die maken dat dit een categorie 3 PRIIPs betreft zoals een cap of floor, de aanbevolen periode van bezit en onderliggende beleggingen vergelijkbaar zijn. De aanbieder blijft verantwoordelijk voor de redelijkheid van de vergelijking met het standaardproduct en het getoonde toekomstige rendement.

2.6 Algemene reacties

2.6.1 Consultatiereactie Fidicom

Fidicom benoemt een aantal taalkundige onvolkomenheden in de consultatieteksten. Ook stelt Fidicom enkele tekstuele wijzigingen voor die de tekst beter leesbaar zouden maken.

Zonder specifiek op alle tekstuele opmerkingen in te gaan, neemt de AFM de voorstellen van Fidicom over voor zover deze de tekst inderdaad beter leesbaar maken en/of er sprake is van grammaticale verbeteringen. Een aantal voorstellen van Fidicom neemt de AFM om die reden niet over.

2.6.2 Consultatiereactie NVB

De NVB geeft aan dat de consultatietekst tekstuele en redactionele onvolkomenheden bevat en dat de consultatie soms lastig te doorgronden is. De NVB geeft bijvoorbeeld aan dat er tekst lijkt te ontbreken bij artikel 3:9, eerste lid, Nrgfo.

De NVB geeft aan dat de voorgestelde datum van inwerkingtreding voor het essentiële-informatiedocument voor derdepijlerpensioenproducten (1 januari 2018) te vroeg is, gelet op de late bekendmaking van de nieuwe regels en de korte termijn die tot 1 januari 2018 nog resteert voor implementatie. De NVB stelt een overgangsbepaling/uitgestelde inwerkingtreding van een half jaar voor.

De AFM begrijpt de opmerking van de NVB over de soms lastig te lezen consultatieteksten. Een consultatiedocument is echter zo vorm gegeven dat alleen de wijzigingen daarin worden opgenomen. Het is geen document waarin de gehele nieuwe wetstekst opgenomen is. Dit gebeurt alleen wanneer een artikel in haar geheel gewijzigd wordt of een nieuw artikel wordt toegevoegd.

De wijzigingen van de Nrgfo houden verband met de wijzigingen in het BGfo. De verplichting om het essentiële-informatiedocument voor pensioenproducten op te stellen wordt opgenomen in het BGfo en niet in de Nrgfo. Het wijzigingsbesluit waarin dit bepaald is treedt in werking op 1 januari 2018 en kent geen overgangstermijn. De AFM kan derhalve de inwerkingtreding niet uitstellen.

Autoriteit Financiële Markten
T 020 797 2000 | F 020 797 3800
Postbus 11723 | 1001 GS Amsterdam
www.afm.nl

De tekst is met zorg samengesteld en is informatief van aard. U kunt er geen rechten aan ontlelen. Door besluiten op nationaal en internationaal niveau is het mogelijk dat de tekst niet langer actueel is wanneer u deze leest. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is niet aansprakelijk voor de eventuele gevolgen – zoals bijvoorbeeld geleden verlies of gederfde winst – ontstaan door acties ondernomen naar aanleiding van deze tekst.